

Нова українська школа

Марко Беденко

ВДУМЛИВЕ ЧИТАННЯ

**33 інтегровані уроки
формування читацької компетентності**

- ✓ Розуміємо
- ✓ Аналізуємо
- ✓ Генеруємо

*Навчальний посібник
для 4-го класу*

ТЕРНОПІЛЬ
НАВЧАЛЬНА КНИГА – БОГДАН

УДК 82-93(075.2)
Б38

Беденко М.В.

Б38 Вдумливе читання : 4 кл. : 33 інтегровані уроки формування читацької компетентності : розуміємо, аналізуємо, генеруємо / М.В. Беденко. — Тернопіль : Навчальна книга — Богдан, 2022. — 80 с.

ISBN 978-966-10-6731-7

Посібник, відповідно до вимог Типових освітніх програм та Державного стандарту початкової освіти, дає змогу формувати навички смислового читання, а саме: розуміти зміст науково-популярного й інформаційного текстів; аналізувати прочитане; генерувати усні й письмові тексти. Це сприятиме встановленню міжпредметних зв'язків і забезпечить ефективне навчання.

Кожен розворот посібника — це окремий урок. У кінці посібника подано методичні вказівки.

Для вчителів початкових класів, четвертокласників та їхніх батьків.

УДК 82-93(075.2)

*Охороняється законом про авторське право.
Жодна частина цього видання не може бути відтворена
в будь-якому вигляді без дозволу видавництва.*

ISBN 978-966-10-6731-7

© Навчальна книга — Богдан, виключна ліцензія на видання, оригінал-макет, 2022

ПЕРЕДМОВА

Мета посібника — навчити дітей отримувати інформацію і знання з тексту.

Самостійний аналіз прочитаного — невід’ємна частина сучасного навчання. А наш посібник спонукає дитину до читання. Завдання допомагають учням краще зрозуміти зміст, виокремлювати найважливіше, узагальнювати інформацію одного тексту, а також пов’язувати його з прочитаним раніше.

Робота із заголовками, усні та письмові перекази вчать дитину висловлювати свої думки.

Така інтелектуальна робота важка для учнів, тому наші тексти короткі і, водночас, цікаві. На кожному уроці потрібно працювати з кількома текстами. Треба докласти немало зусиль, щоб усе зрозуміти і виконати усі завдання. Лише така робота дає змогу вийти на той рівень, якого вимагає Державний стандарт початкової освіти.

Узагальнюючи, хочемо зазначити, що наш посібник:

- готує дитину до майбутніх навчальних навантажень;
- формує навички сприйняття, аналізу і генерування інформації;
- сприяє розумінню рідної мови та її логічних структур.

КВАДРАТНІ КОЛЕСА

Колеса завжди роблять круглими, інакше по рівній дорозі автомобіль буде стрибати, як по грудках.

Та якщо побудувати дорогу так, щоб вона опускалася і піднімалася там, де на колесах виїмка, такою дорогою рівно їхатиме лише автомобіль з квадратними колесами.

Правда, якщо на колесах виступи і виїмки не співпадатимуть з нерівностями дороги або матимуть різні розміри, то ніяка особлива дорога не допоможе. Машина все одно стрибатиме.

А круглі колеса по плоскій дорозі їдуть без стрибків. Навіть якщо колеса різні за розмірами — все одно машина їде рівно.

1) Чи буде стрибати машина на будь-якій дорозі, якщо круглі колеса закріплені на вісі не в центрі колеса, а ближче до одного краю?

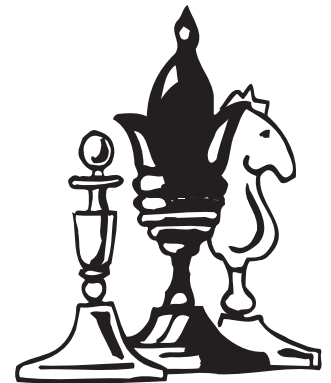
- Так. Ні.

2) Чому погано, коли машина стрибає на дорозі?

- Це негарно. Це незручно.
 Це заборонено правилами дорожнього руху.

За легендою, до перського царя прибули посли з Індії. Серед подарунків, навантажених на ста верблюдах, була гра. Правила цієї гри треба було розгадати. Інакше індуси погрожували війною. Перший міністр — великий візир — розгадав правила цієї гри. Незабаром вона стала дуже популярною в Ірані. Пізніше потрапила в Європу. На Сході вважали, що ця гра дає людині мудрість, урівноваженість, допомагає досягти гармонії в собі та у Всесвіті. Гра називалася чат ранг — 4 частини війська. Потім за нею закріпилася перська назва — шах-мат, тобто король помер.

1) Де були створені шахи?

- В Індії. У Швеції. У США.

2) Хто, за легендою, розгадав правила гри в шахи?

- Кохана дружина шаха. Великий візир.
 Сам шах.

МАГНІТНІ ПОЇЗДИ

Якщо сконструювати магнітну дорогу і магнітний поїзд, то вони будуть відштовхуватися одне від одного. Такий поїзд може висіти над дорогою, не торкаючись її, і будь-яка дитина зможе примусити його рухатися.

Магнітним поїздам зовсім не потрібні колеса, адже дороги вони не торкаються. Вони летять над магнітною дорогою з такою швидкістю, що звичайні колеса розлетілися б на дрібні шматочки, якби їм довелося обертатися так швидко.

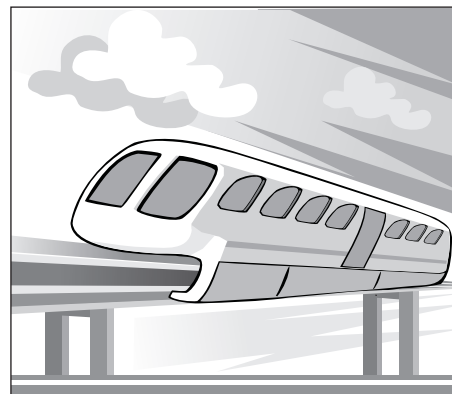
Проте магнітна залізниця, фінансово не вигідна. І дорога, і поїзди для неї коштують так дорого, що навіть найбагатші країни не можуть дозволити собі таку розкіш.

1) Що може відштовхнутися від магніта?

- Шматок дерева. Шматок заліза. Інший магніт.

2) Чому магнітних поїздів досі немає в Україні?

- Українці віддають перевагу звичайним потягам.
 Це надто дорого. Такі поїзди дуже повільні.

У Давній Греції проводили багато змагань. Найвідоміші відбувалися в містечку Олімпія, тому називалися Олімпійськими іграми. Греки так цінували їх, що навіть вели своє літочислення від першої олімпіади. На час проведення ігор припинялися всі війни.

Переможець отримував оливковий вінок, на батьківщині йому встановлювали пам'ятник. Чемпіони приносили славу своїй вітчизні. Вважалося, якщо в місті є олімпійські чемпіони, жодного ворога не варто боятися.

1) Де проводили найвідоміші спортивні змагання Давньої Греції?

- В Афінах. В Олімпії. У Римі.

2) Що отримував переможець Олімпійських ігор?

- Оливковий вінок. Грошовий приз. Оплески.

3) Від якої події греки вели своє літочислення?

- Від народження Ісуса Христа. Від заснування Риму.
 Від першої олімпіади.

Кінець безкоштовного уривку. Щоби читати далі,
придбайте, будь ласка, повну версію книги.